
"Zasada tranzytywności w kulturze", Joanna Ślósarska, Kraków 2014 : [recenzja]

Czytanie Literatury : łódzkie studia literaturoznawcze nr 3, 521

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

jak i współczesne adaptacje filmowe dzieła Szekspira. Istotna jest tu, jak podkreśla autorka, refleksja nad odmiennymi przedstawieniami doświadczenia sensorycznego kobiet i mężczyzn w kontekście historycznych i społecznych uwarunkowań – możliwa dzięki przyjęciu perspektywy feministyczno-genderowej.

W pierwszym rozdziale pracy Sosnowska rozważa, w jaki sposób zmysły stały się przedmiotem badań humanistyki, a także zastanawia się nad sposobami analizy modeli sensorycznych różnych kultur. Druga część poświęcona jest kwestii zmysłów w dziele literackim i jego adaptacji, a także roli środków dramaturgicznych i filmowych, które akcentują obecność sensorium bohaterów w świecie przedstawionym. Trzeci rozdział przybliży znaczenie zmysłów w teatrze, filozofii i medycynie epoki wczesnej nowożytności. W czwartej części autorka przechodzi do analizy Hamleta – bada „kod sensoryczny” dramatu (67), percepcję zjawisk nadprzyrodzonych, relacje między bohaterami przejawiające się w ich sensorium. W ostatnim rozdziale znajdujemy z kolei analizę trzech adaptacji filmowych dzieła Szekspira (z lat 1990, 1996 i 2000) z uwzględnieniem ich warstwy sensorycznej.

(AMi)

Joanna Ślósarska, *Zasada tranzytywności w kulturze*, Wydawnictwo Scriptum, Kraków 2014.

Antropologiczna koncepcja tranzytywności rozumiana jest jako przejście między rozbieżnymi, często skrajnymi stanami rzeczywistości. Joanna Ślósarska proponuje uczynić z niej narzędzie interpretacyjne różnych tekstów kultury. Autorka charakteryzuje we Wstępie do pracy antropologiczną koncepcję tranzytywności Donalda Winnicotta, wieloaspektowo analizując możliwość jej aplikacji na grunt badań literaturoznawczych. W czterech rozbudowanych rozdziałach omawia następnie reprezentację doświadczenia tranzytywności w wierszach *Maria Magdalena* Kazimierza Wierzyńskiego i *Akteon* Bolesława Leśmiana, bada autobiograficzną narrację Jorge Sempruna, tranzytywność domu wyobrażonego w eseju Josifa Brodskiego *Znak wodny* [Watermark] oraz dystopię tranzytywnej czasoprzestrzeni w opowiadaniach Jacka Dukaja z tomu *W kraju niewiernych*.

(red.)

***Tak blisko i tak daleko. Hiszpańskojęzyczny teatr i dramat ostatnich stu lat*, red. U. Aszyk, P. Olkusz, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2014.**

Publikacja jest zbiorem artykułów przedstawionych w formie referatów na międzynarodowej konferencji w Łodzi. Prezentuje szerokie spectrum zjawisk, prądów, inspiracji oraz twórców teatru w Hiszpanii ostatniego stulecia. Pierwsza część jest próbą osadzenia dramatu i teatru hiszpańskojęzycznego w kontekście historii XX wieku. Z jednej strony autorzy analizują wpływ tradycji Złotego Wieku na dramaturgię, z drugiej zaś przedstawiają dążenia do przeobrażeń w czasach europejskiej reformacji teatralnej. Wyrazem tych dążeń były m.in. awangardowe tendencje eksperymentatorskie (futuryzm, surrealizm), często importowane z innych